

REMISSVAR

2022-04-22

Näringsdepartementet

Avdelningen för näringsliv

Enheten för branscher och industri

Utkast till förordning om halvledarakten

Småföretagarnas Riksförbund är ett förbund av småföretagare för småföretagare och har som syfte att påverka politiska beslut för att göra det tryggt, enkelt och lönsamt att driva företag. Förbundets näringspolitiska program inrymmer förslag på vad som behöver förändras och förbättras för att stärka företagsklimatet för mikro- och småföretag på ett nationellt plan.

Bakgrund

Det nyligen presenterade förslaget från Europeiska kommissionen avses motverka bristen på avancerade halvledare genom att stärka unionens motståndskraft mot störningar i leveranskedjan och leda till ökad europeisk innovations- och produktionskapacitet av halvledare. I förslaget anges ett antal strategiska mål avseende forskning, utbildning, monitorering av leveranskedjor, samverkan inom näringslivet samt uppbyggnad av produktionskapacitet.

För att nå målet föreslår Europeiska kommissionen att halvledarakten ska stödjas av över 43 miljarder euro policydrivna investeringar (offentliga investeringar och eget kapital) till och med 2030. Europeiska kommissionen gör bedömningen att privata investeringar i den aktuella typen av produktionsanläggningar sannolikt kräver betydande statliga stöd. Med hänvisning till höga trösklar och sektorns kapitalintensitet anser kommissionen att det kan vara motiverat att tillåta statliga stöd upp till 100 procent av finansieringsgapet

Småföretagarnas Riksförbund har inte ambitionen att avge detaljerade kommentarer på detta gigantiska och komplexa projekt, dock anser vi att det finns anledning att framföra en del mera allmänt hållna kommentarer.

Halvledarakten kan ses som ett exempel på "aktiv industripolitik" en företeelse som inte enbart lämnat lyckosamma satsningar efter sig. Trots detta anser dock förbundet att initiativet i det här fallet är värt att stödja om det förenas med en del förbehåll.

När det gäller kopplingen mellan extremt avancerad halvledarteknologi och näringslivsutveckling är det uppenbart att det finns ett starkt strategiskt samband. Nya teknologier och tillämpningsområden som autonoma fordon, artificiell intelligens, avancerad produktionsteknik, data- och kommunikationsteknik, militär teknik är exempel på tillämpningar som baseras på avancerad halvledarteknologi.

Som framgår av underlaget från Europeiska kommissionen saknas det i Europa tillgång till den extremt avancerade produktionskapacitet det handlar om. De mest avancerade halvledarna idag tillverkas av endast två företag, det ena i Sydkorea och det andra i Taiwan och där företaget Taiwan Semiconductor Manufacturing Company står för 90 % av världens produktionskapacitet.

Läget idag är att ovan nämnda företag har ett stort försprång. De resurser de byggt upp är extremt kapital- och kunskapsintensiva. I både fallen kan dessa dessutom ses som resultaten av extremt kraftfullt entreprenörskap, troligen även med nära koppling till Taiwans respektive Sydkoreas nationella ambitioner understött av att globaliseringen av industrin som under lång tid drivits primärt av kostnadsreducerande motiv.

Europas beroende av Asien är med andra ord mycket stort i det här sammanhanget och det innebär risker och begränsningar. Särskilt riskerna genom Taiwans utsatta läge är relevant att notera och begränsningar kan exempelvis vara ett det är svårare att bygga upp ett nära utvecklingssamarbete mellan aktörer i Asien och Europa än mellan partners i Europa i en förändrad geo-politisk värld.

Utifrån ett tillämpnings- och användarperspektiv pågår som nämns i underlaget kraftfulla satsningar i länder som Japan, Kina och USA och det är därför inte förvånande att liknande satsningar planeras i Europa.

När det gäller den europeiska situationen finns det flera positiva faktorer. Teknologikunnande, tillämpningskunnande och forskningsresurser finns medan det däremot saknas tillverkningskapacitet. Eftersom det förefaller osannolikt att europeiska investerare och/eller entreprenörer skulle vara beredda att ta huvudansvaret för finansiering av uppbyggnad av den tillverkningskapacitet det handlar om återstår troligen endast ett samarbete inom EU.

Med detta sagt vill vi samtidigt understryka att vi helt delar regeringens uppfattning att Europeiska kommissionen så långt möjligt ska begränsa sin roll till sådant som ingen annan kan fylla i Europa. Så mycket som möjligt ska lämnas till marknaden, Det innebär att vissa av de aktiviteter som ingår i förslaget inte bör tillåtas bli spelrum för byråkratisk motiverad ökning av regelbördan, t ex onödig informationsinsamling från näringslivet. Det gäller att tydligt hålla isär vad som ska lämnas åt näringslivet att hantera och vad som ska vara uppgifter för Europeiska kommissionen.

När det gäller svenska intressen i det här sammanhanget utgår vi från att näringsdepartementet har god kännedom om vilka resurser inom forskning, teknologi och tillämpning det finns anledning att värna om.

Så sett från landets nuvarande och framtida teknikfokuserade småbolag stödjer därför Småföretagarnas Riksförbund riktningen i underlaget. Vårt primära budskap att ta med inför vidare handläggning är att Sverige bör verka för att vidare arbete ej enbart fokuserar på att stödja de största företagen och de etablerade aktörerna utan även ger möjligt för mindre och yngre aktörer att bidra till utvecklingen av ny inhemsk kapacitet inom detta område.

Med vänlig hälsning

Peter Thörn
Förbundsordförande

Sten Lindgren
Förbundssekreterare